

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet

ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

90202 Beregszász, Széchenyi u. 59 B.

Tel./fax: + 380 3141 42815, e-mail: kmmi@swi.net.ua Honlap: www.kmmi.org.ua

KMMI Hírlevél, II. évfolyam, 24. (42.) szám. 2010. október 04.

.....

EZ TÖRTÉNT 2010 SZEPTEMBERÉBEN

2010. szeptember 1–3. Tanévnnyitó ünnepségek Kárpátalja-szerte. Az Ungvári Drugeth Gimnáziumban a tanévnnyitón **Kovács Péter** igazgató tartott beszámolót, ebben a tanintézményben mintegy 150 iskolás és 20 elsős számára szólalt meg az első csengő. A tanárokat és a diákokat többek között üdvözölte **Viczián Tamás**, az Ungvári Főkonzulátus vezető konzulja, **Dupka György** megyei képviselő, a MÉKK elnöke.

2010. szeptember 3. Az Amerikai Egyesült Államok *Kongresszusi Könyvtára* 12 Intermix-kiadványt kért és vett fel állományába, köztük **Bagu Balázs**, **Pilipkó Erzsébet**, **Zubánics László**, **Schober Ottó**, **Mandrik Erzsébet**, **Lengyel János**, **Dupka György**, **Jaroslav Lazur** és **Gajdos István** szerzők könyveit. A kiválasztott könyveket a kijevei East View Information Services juttatta el Washingtonba.

2010. szeptember 3. Kárpát-medencei magyar képzőművészek munkáiból *Kisképek* (a munkák mérete max. 15x15 cm) című kiállítás nyílt Szabadkán a helyi képző és iparművészek szervezésében (házigazda **Boros György** grafikusművész, elnök). Kárpátalját **Réti János** (Ungvár) grafikai képviselik.

2010. szeptember 3. Az ungvári Kereskedelmi és Iparkamarában **Kócsár Ottó** elnök és **Borisz Kuzyma**, az Ukrajnai Képzőművészeti Szövetség kárpátaljai szervezetének elnöke megnyitotta **Soltész Péter** festőművész, a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesület társelnökének egyéni kiállítását.

2010. szeptember 3. Beregszász református templomában tartották a kárpátaljai református líceumok tanévnnyitóját. **Héder János** lelkészi főjegyző köszöntése után a beregszászi kamarakórus szolgálata következett. Isten ígését **Zán Fábián Sándor** püspök hirdette. **Dr. Fedor Tibor** főosztályvezető tolmácsolta **Szászfalvi László**, Magyarország Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériuma egyházügyi, nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős államtitkárának üdvözlését. **Gajdos István**, Beregszász polgármestere köszönetet mondott azoknak a pedagógusoknak, akik mindennapos munkájukkal azon fáradoznak, hogy magasan képzett, testileg és szellemileg felkészült fiatalokkal gyarapodjon közösségünk.

2010. szeptember 5. A kenderesi református templomban Horthy Miklós kormányzó emléknapiján sikerrel lépett fel a Credo verséneklő együttes.

2010. szeptember 4. Munkácson tartotta a hétvégén soros ülését a Magyar Ifjúsági Konferencia (MIK), amelyen a magyar kormány és a határon túli magyar ifjúsági szervezetek képviselői nemzetpolitikai, oktatási és kulturális elképzeléseket tekintettek át.

2010. szeptember 4. Második alkalommal került megrendezésre a munkácsi várjátékok az Összefogás a Kárpátaljai Magyar Családokért Egyesület, az Ungvári Magyar Főkonzulátus, Munkács város önkormányzata szervezésében. A rendezvényt **Lengyel Zoltán**, Munkács polgármestere nyitotta meg. A seregszemplén többek között a solymári barantások, a Debreceni Arany-Keresztes Lovagok Egyesülete, kijevei és dabasi, valamint a Miskolci Templomos Hagyományőrök adtak ízelítőt hareművészetükből.

2010. szeptember 9–12. Az Erdélyi Magyar Írók Ligája és a Szépirodalmi Figyelő Alapítvány közös szervezésében került sor az E-MIL IX. Írótáborának keretében a Kárpát-medencei magyar irodalmi folyóiratok találkozója a Kovászna megyei Árkoson. A székelyföldi írótábor **Orbán János Dénes**, az E-MIL elnöke nyitotta meg. A résztvevő folyóiratok képviselői bemutatták:

- a kolozsvári *Helikon*, *Korunk*, *Székelyföld*;
- a magyarországi *Bárka*, *Hitel*, *Irodalmi Jelen*, *Kortárs*, *Magyar Napló*;
Szépirodalmi Figyelő Új könyvpiac;
- a felvidéki *Opus*, *Szörös Kő*;
- a vajdasági *Sikoly*;
- a kárpátaljai *Együtt* című időszaki kiadványokat.

A rendezvény munkájában Kárpátaljáról **Vári Fábián László**, József Attila-díjas költő, az *Együtt* című folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke és **Dupka György** a periodika felelős kiadója vett részt.

2010. szeptember 10–12. Balatonföldváron a Riviéra Szállóban zajlott le a Kárpátaljai Szövetség központi rendezvénye, amelynek fő témája: Öt éves a Kárpátaljai Hírmondó, a Kárpátaljai Szövetség folyóirata. Beszámolót tartott **Füzesi Magda** költő, főszerkesztő. Bemutakoztak a folyóirat anyaországi és kárpátaljai létrehozói. Kiállítást rendeztek a Balatonföldváron megtartott alkotótáborok résztvevőinek munkáiból, amelyet **Kutlán András** képzőművész nyitott meg.

2010. szeptember 11. Budapesten, a Corvin téren és a Budai Vigadóban, a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal szervezésében kerül sor a Kárpát-medencei Kulturális Napra, amelynek a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus volt a házigazdája. A nyolc régió egyikét, Kárpátalját az eszenyi Ritmus néptánc-együttes (művészeti vezető **Szabó Tibor**) képviselte. **Zubánics László**, a KMMI elnöke saját fotóin kívül bemutatta a *beregi szőttesekből összeállított kiállítást is*.

2010. szeptember 12. Falunapok. Lezajlott a II. Beregújfalui Halfesztivál.

2010. szeptember 13–15. Berekfürdő Község Önkormányzata és a Bereki Irodalmi Társaság ez évben is megrendezte a Körmenyi Lajos írótáborát, melyet minden év szeptemberében tartanak Berekfürdőn. **Dr. Hajdú Lajos** polgármester és **Kocsis Csaba** táborvezető köszöntőjében kiemelte, hogy a kunság írója, *Körmenyi Lajos* haláláig szervezte az eseményt, s rá emlékeztek ez alkalommal is a táborba érkező írók, akiknek első útja a berekfürdői temetőbe vezetett, ahol egy szál virágot helyeztek el az immár hatodik éve halott barátjuk, író társuk sírjára. A bereki író tábor idei vendége volt többek között **Jókai Anna**, **Mezey Katalin**, **Oláh János**, **Sarusi Mihály**, **Dienes Eszter**, **Vári Fábián László**, **Dupka György**, **Gálfalvi György**, **Gittai István**, **Gulyás Imre** és mások. Az író tábor résztvevői rendkívüli irodalomórát is tartottak a hajdúsági, nagykunsági, sárréti településeken. **Vári Fábián László** és **Dupka György** a kisújszállási Móricz Zsigmond Gimnázium osztályaiban

mutatkoztak be, és meséltek a diákoknak a kárpátaljai magyarságról, kitértek múltjára és jelenére, az iskola és a templom magyarságmegtartó szerepére.

A Körmenyi Lajos Író-tábor és a Bereki Irodalmi Társaság részvevői közül néhányan Kárpátalját is felkeresik a közeljövőben, hogy részt vehessenek a MÉKK-KMMI által szervezett író-olvasó találkozón.

2010. szeptember 14. Mint minden évben, idén is a beregszászi református templom adott otthont a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola ünnepélyes tanévnyitójának. A Rákóczi-zászlót vivő Salánki Íjászok tagjainak, valamint a főiskola teljes vezetőségének bevonulását követően az ünnepi program a nemzeti imádságunk, valamint a diákhimnusz eléneklésével vette kezdetét. A rendezvényen **Vass Ilona**, a főiskola főtitkára köszöntötte a jelenlévőket. A város és a járás elöljárói mellett a rendezvényen magyarországi küldöttek és a történelmi egyházak képviselői is részt vettek.

2010. szeptember 14 - 25. Magyarok Kulturális Világfesztiválján (Pécs) sikerrel lépett fel az eszenyi Ritmus néptáncgyűttes.

2010. szeptember 16. 12. alkalommal rendezték meg Kárpátalján, Ungváron a „Szülőföldem szép határa” elnevezésű Nemzetközi Kisebbségi Televíziós és Rádiós Fesztivált, amelyre ezúttal 13. ország alkotói neveztek be, akik a kisebbségi sorban élő nemzetiségek életét, kultúráját bemutató kisfilmekkel neveztek be. A nemzetközi zsűrinek 76 televíziós és 65 rádiós pályamunkát kell értékelnie különböző műfajokban.

2010. szeptember 16. Gyergyószárhegyi szakmai találkozót szervezett a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE). Vidékünket a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetségének (MÚKSZ) tagjai képviselték.

2010. szeptember 19. Az ilosvai járási Zagatyán (Hátmeg) településen megrendezték az *I. Erdélyi Béla Művészfesztivált*. A rendezvény keretén belül felavatták a falu szülőttjének, *Erdélyi Béla* neves festőművész domborműves emléktábláját (**Mihajlo Beleny** szobrász alkotása). A MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesületét **Soltész Péter** festőművész és **Soltész Gabriella** festőművész képviselte.

2010. szeptember 23-26. Ungváron megrendezték a IX. Nemzetközi "Toureurocentr Kárpátalja 2010" kiállítást és vásárt, amelyen a magyarlakta települések falusi vendéglátói is bemutatkoztak.

2010. szeptember 24. A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus együttműködő támogatásának köszönhetően megújult a KMMI honlapja (www.kmmi.org.ua). Célja egy minél teljesebb kárpátaljai digitális adathalmaz összegyűjtése, megjelenítése. Többek között a Könyvtár részlegben folyóiratok, könyvek, bibliográfiák, demográfiák és egyéb jellegű nyomtatott anyagok digitalizált példányai tölthetők majd le, így az *Együtt* című folyóirat legújabb számai és az Intermix Kiadó *Kárpátaljai Magyar Könyvek* sorozatának digitalizált példányai.

2010. szeptember 21. A MÉKK szervezésében az ungvári Váralja múzeum-kávézóban beindult a klasszikus irodalmi kávéházak hangulatát megidéző *Kreatív alkotók és művészek klubja*. A hagyományteremtő összejövetelet a szervezők nevében **Dupka György** kisebbségkutató és szerkesztő, a MÉKK elnöke nyitotta meg. A megjelenteket köszöntötte **Rusznák György** vállalkozó is, akinek a nevéhez fűződik a huszadik század eleji budapesti

kávéházak hangulatát felidéző, és a régmúlt korszakok életviteli tárgyait bemutató múzeum-kávézó huszonkét évvel ezelőtti létrehozása. Az irodalmi rendezvényen közreműködött **Filep Anita** verséneklő. Ebben a meghitt légkörben **Csordás László** irodalmár, a rendezvény moderátora **Vári Fábián László** József Attila-díjas költővel az idei Ünnepi Könyvhétre megjelent *Jég és korbács* című verseskötetéről beszélgetett. A bemutatott versgyűjteményből **Marcus Gergely** magyar szakos diák tolmácsolásban elhangzott a címadó vers is.

Az élő interjú következő alanya **Zubánics László** történész volt, akinek nemrég jelent meg a „*Perli-e még ezt a hont más?*” és a „*Verecke híres útján jöttem én...*” című honismereti kézikönyve az Intermix Kiadó gondozásában. Az irodalmi és történelmi témákat érintő beszélgetésekbe mindenki bekapcsolódhatott, lényeges kérdésekre derült fény, fontos célok, felvetések láttak napvilágot.

A rendezvény a napokban 65. születésnapját ünneplő **Soltész Péter** méltatásával és kötetlen beszélgetéssel zárult. A kávézó falain **Soltész Péter** olajfestményei voltak kiállítva.

2010. szeptember 22. A megyei könyvtár magyar és idegen nyelvű osztályának munkatársai ezen a napon éjfélig nyújtottak könyvtári szolgáltatásokat. Emellett számos programban is részük volt a magyar kultúra iránt érdeklődőknek. Részt vehettek író-olvasó találkozón, könyvbemutatón (többek mellett ekkor dedikálta Kulcslyuk c. könyvét **Magyar Tímea** és **Varga Márta**, megtekinthették *Balla Pál* festőművész kamarakiállítását. A rendezvény apropója a megyei könyvtár megalapításának 65. évfordulója és a könyvtárak országos napja volt.

2010. szeptember 23-24. A kárpátaljai magyarság tudományos és szellemi központjának számító II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (KMF) újabb nemzetközi konferencia részese volt. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár főszervezésében ugyanis ekkor zajlott a Szabolcs-Szatmár-Beregi Nemzetközi Levéltári Napok rendezvénysorozata, amelynek második napi eseményeire a KMF épületében került sor.

2010. szeptember 24–26. Beregszászban a Beregvidéki SC stadionjának területén megrendezésre került a „Bereg Fest 2010” Nemzetközi Művészeti Fesztivál – 47. A „Barátság határok nélkül”.

2010. szeptember 24. Beregrákoson méltatta fennállásának 15. évfordulóját a Kárpátaljai Református Egyház Nőszövetsége. Az elmúlt tizenöt évet **Pocsai Ibolya**, a Kárpátaljai Református Egyház Nőszövetségének elnöke összegezte. Megerősítette: a nőszövetség célja az igetanutlmányozás, a misszió és a diakóniai munka, s fontos feladata a gyülekezetiépítés is, együtt a lelkipásztorokkal és presbitériumokkal.

2010. szeptember 24. Munkácson nemzetközi konferencia keretében emlékeztek *Margittai Antal* neves botanikusra. A tanácskozáson számos ukrainai, magyarországi, lengyelországi, szlovákiai tudós, szakember vett részt.

2010. szeptember 24–25. XV. Kárpát-medencei Napok irodalmi találkozót szervezett a *Magyar Kultúra Alapítvány, amelynek háziasszonya Szilaveczy Csilla volt.* A megjelentek egyúttal tisztelegtek a 150 éve elhunyt Széchenyi István emléke előtt. Az *Írott szóval a megmaradásért* – kerekasztal-beszélgetést **dr. Seres Zsuzsanna**, a Magyar Kultúra Alapítvány igazgatóhelyettese nyitotta meg. Időszaki kiadványok és új könyvek, illetve a szociográfiai, tényfeltáró műhelyek bemutatójának moderátora volt **Bordás Győző** (Vajdaság), **Zelei Miklós** (Budapest). Kárpátalját képviselve **Dupka György** író, felelős

kiadó az Együtt című folyóiratot és az Intermix Kiadó szociográfiai könyveit, **Zubánics László** történész pedig legújabb kötetét („Perli-e még ezt a hont más!”) mutatta be.

A kétnapos rendezvény keretében megnyitották Zubánics László fotókiállítását, Fuchs Andrea és Réti János grafikai kiállítását.

Közreműködött a Szöllősy Vágó Családi Együttes.

A kerekasztal-beszélgetésen részt vett Erdélyből Szabó Zsolt, Felvidékről Csáky Pál, Hodossy Gyula, Lacza Tihamér, a Vajdaságból Bordás Győző, Tari István, Horvátországból Csörgits József, Muravidékről Bence Lajos, az anyaországból Papp Endre, Szondi György, Oláh János, Domonkos László, Albert Gábor, Csendes Csaba, Szűts Zoltán, Felhős Szabolcs író, szerkesztő, főiskolai tanár.

2010. szeptember 25. Szalókan fellépett a Credo verséneklő együttes (művészeti vezető: **v. Ivaskovics József** zeneszerző).

2010. szeptember 26. *Kossuth Lajos* 208. születésnapjára emlékeztek Técsőn. **Száva József**, a helyi Vállalkozásfejlesztési Központ elnökének szervezésében a Hollósy Simon Középiskola tanárai és a técsői római katolikus egyház képviselői közösen helyeztek el koszorút a Kossuth-mellszobornál.

2010. szeptember 26. Jánosiban Rákóczi-szobor avatás volt a Jánosi Polgármesteri Hivatal és testvértelepülése, a szobrot adományozó Pácin polgármesteri hivatala szervezésében, ahol többek között avatóbeszédet tartott **Bacsikai József** beregszászi főkonzul, **Medvigy István**, a beregszászi járási közigazgatási hivatal elnökhelyettese, **Csizmár Béla**, a járási tanács elnöke, **Zubánics László** történész, az UMDSZ Országos Nemzetiségi Tanácsának elnöke, **Baraté Attila** Pácin polgármestere, **Barta Márta** Jánosi polgármestere. A rendezvényt megtisztelték a történelmi egyházak képviselői, **Braun Béla**, a járási tanács alelnöke, **Bíró Tibor** vállalkozó és járási képviselő, **Dupka György** megyei képviselő, a MÉKK elnöke.

2010. szeptember 28. A Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (Dupka György elnök), a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (Zubánics László elnök) és az ungvári Duhnovics Társaság (Ludvig Filip elnök) képviselői részvételével koszorúzással egybekötött megemlékezésre került sor borostyánkői Egán Ede (1851–1901) egykori kormánybiztos börvingesi (Barvinok) emlékművénél.

A kárpátaljai ruszinok és a magyarok mai napig nagy tisztelettel emlékeznek rá, mint a kárpátaljai ruszinság jótevőjére. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség a Kárpátaljai Magyar Nívódíjak egyik kategóriáját, a gazdaságfejlesztésit Egán Edéről nevezte el.

A három szervezet képviselője úgy döntött, hogy Egán Ede születésének 160. és halálának 110. évfordulójára tiszteletére 2011-ben emlékkonferenciát szervez. Hasonlóképpen döntés született arról, hogy Bartha Miklós Kazárföldön című kötete alapján tényfeltáró szociográfiát írnak, felkeresik azokat a szolyvai, volóci és ökörmezői településeket, ahol Egán Ede a „ruszin nép atyja, és védelmezője” beindította a „hegyvidéki akciót”, összevetik és szembesítik a múltat a jelennel százöt év távlatából.

2010. szeptember 29. A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus tanácskozássra invitálta a megyei közművelődési feladatellátó, valamint a Kárpát-medencei magyar intézetek vezetőit, hogy közös munkáink eredményeiről, együttműködéseinkről és azok bővítésének lehetőségeiről, jövőbeli közös céljainkról számoljanak be. Kárpátalját **Zubánics László**, a KMMI elnöke képviselte.

☛ Szeptember folyamán:

*A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Hodinka Antal Intézete „*Nyelvi mítoszok, ideológiák, nyelvpolitika és nyelvi emberi jogok Közép-Európában elméletben és gyakorlatban*” címmel szervezte meg a XVI. Élőnyelvi Konferenciát. A háromnapos rendezvény részeként könyvbemutatót szerveztek a főiskola Győr termében, amelyen ismertették Kontra Miklós „*Hasznos nyelvészet*” című könyvét; a **Borbély Anna**, **Vanconé Kremmer Ildikó** és **Hattyár Helga** által szerkesztett „*Nyelvideológiák, attitűdök és sztereotípiák*” című gyűjteményes kötetet, valamint a **Csernicskó István** által szerkesztett „*Megtart a szó: hasznosítható ismeretek a kárpátaljai magyar nyelvhasználatról*” címmel megjelent kiadványt.

*Megjelent a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának folyóirata a Nyelvünk és Kultúránk (NYÉK) 2010/3 száma, ebből közel 300 példány jut el Kárpátaljára a MÉKK terjesztésében. E számban olvasható **Pomogáts Béla** Hagyomány és jövőkép - A beregszászi konferencia elé című esszéje, **Dupka György** beszámolója az Intermix: Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozatáról. A hírek, tudósítások a világ négy sarkáról című rovata beszámol a kárpátaljai művelődési eseményekről is.

*A MÉKK Tudományos-ismeretterjesztő Társaságának tagja, **dr. Pilipkó Erzsébet** vallási néprajzkutató a Bolyai Ösztöndíj támogatásával elkészítette és összeállította az *Identitás és hit* c. kéziratának III. kötetét, amelynek tanulmányai a kárpátaljai magyar görög katolikusok múltjával és jelenével kapcsolatosak és a történeti források alapján végzett tudományos vizsgálatok eredményeit tartalmazzák. Ez a gyűjtemény is hamarosan az Intermix Kiadó gondozásában fog megjelenni.

***Nagy Zoltán Mihály** író befejezte versesregény-trilógiájának 3. részét, amely *Túl a fényeken* címmel a közeljövőben az Intermix Kiadónál lát napvilágot.

***Lengyel János** befejezte és eljuttatta az Intermix Kiadóhoz a *Mitracsek úr elfuserált életének hiteles története* című novella-gyűjteményét, amelyhez előszót a debreceni **Bertha Zoltán** irodalomtörténész írt. A prózagyűjtemény a közeljövőben fog megjelenni a Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozatban.

Összeállította: *Dupka György és Zubánics László*

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Folyamatos tennivalók. Közgyűjteményi állománygyarapítás, ukrainai magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutató programok koordinálása, a KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás. Fotókiállítás, könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika kiadása. Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés.

Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.